DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.
Voor den geheelen jaargang voor Soerabaya ƒ 15.—
Idem franco per post. „ 17.—
Voor den eersten halven jaargang voor „ „ 7.50
Idem franco per post. „ 9.—
De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*.

DONDERDAG 10 SEPTEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 2.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld.
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 73. VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. 1857.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

Van den 5den *September* 1857, N°. 71.

Civiel Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, het lid der algemeene rekenkamer P. de Bruijn.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures J. van Es.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kontroleur der eerste klasse bij de landelijke inkomsten en kultures te Garoet (Preanger Regentschappen) L. H. van der Ven.

(*Voor het land.*) De Resident van Soerabaya maakt bij deze bekend, dat op Zaturdag den 12 dezer, des morgens ten 9 ure, ten zijnen Bureele, eene buitengewone uitbesteding zal worden gehouden voor den overwijlden overvoer van 35 koijangs zout, uit de hoofd depot pakhuizen te Grissee, naar het Eiland Bawean.

De voorwaarden van dezen omvoer, liggen inmiddels, ter kennisname van belanghebbenden, ten Residentie bureele voornoemd.

Gegadigden worden verzocht hunne inschrijvingsbilletten, vóór of uiterlijk op den dag der uitbesteding in te dienen en daarbij in persoon dan wel bij gemagtigden tegenwoordig te zijn.

SOERABAYA, *De Resident voornoemd,*
9 *September* 1857. P. VREEDE BIK.

Naar aanleiding van de, door de hieronder genoemde personen, aan Zijne Majesteit den Koning aangeboden rekesten, strekkende om als Nederlander te worden genaturaliseerd, zijn dezer dagen van den Minister van Kolonien ontvangen en aan de betrokken hoofden van gewestelijk bestuur, ter uitreiking aan de belanghebbenden, toegezonden, de, krachtens de wetten van 11 Junij 1857 (Nederlandsche staatsbladen no. 27, 28, 29 en 31), verleende brieven van naturalisatie, ten behoeve van:

Awetiek Carapiet,
Manuel Paulino,
Jacob Itzig Heine,
Alexander Fraser.

Met verwijzing naar het besluit van 19 Junij 1854 no. 5 (staatsblad no. 56), worden belanghebbenden ten overvloede bij deze herinnerd aan de bepalingen van artikel 9 der wet van 28 Julij 1850 (Nederl. staatsblad no. 44), volgens welke

(*Alinea* 1.) Het genot der regten, door de naturalisatie verkregen, aanvangt, zoodra de wet, waarbij zij verleend is, van verbindende kracht is geworden.

en de genaturaliseerde aan het bestuur zijner woonplaats de geregisteerde brieven van naturalisatie vertoond en (hetzij in persoon of bij authentieken gemagtigde) de verklaring afgelegd heeft, dat hij de naturalisatie aanneemt.

(*Alinea* 3.) De naturalisatie vervalt, indien de aanneming niet *binnen zes maanden* heeft plaats gehad, nadat de wet, die haar verleend heeft, van verbindende kracht is geworden; dat is *binnen zes maanden*, volgende op den 20sten dag na de dagteekening van het staatsblad, waarin de wet is geplaatst.

Aan belanghebbenden wordt mitsdien aanbevolen, om zich ten spoedigste bij het hoofd van gewestelijk bestuur hunner woonplaats te vervoegen, ter voorkoming dat de bij de wet gestelde termijn verloope, en de naturalisatie vervalle.

BUITENZORG, *De Algemeene Secretaris,*
den 30sten Augustus 1857. VAN DE GRAAFF.

OPROEPING VAN CREDITUREN.

In de *Javasche Couranten* van 29 Augustus en 2 September 1857, no. 69 en 70 worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Weeskamer te Batavia: van wijlen van den chinees Tan Oenseng.

Door het collegie van boedelmeesteren te Batavia: van wijlen den chinees Sap Tjie.

Door de Agenten der Soerabayasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo: van wijlen de chinezen Tjio Djie en Ong Jobeit en de chinesche vrouw Oeij Samnio en Tio Kiatnio.

Door de Testamentaire Executeuren te Sumanap: van wijlen de arabier Sech Salim bin Oemar bin Doman.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Vrijdag den 11den September.

Voor de toko van de heeren Pereira & Co te Kalisossok.

Op Zaturdag den 12den September.

Voor het militair kleeding-magazijn.

OVER DE GEVOLGEN VAN DE TOENEMENDE GOUD- PRODUCTIE.

In Engeland bezit de beschaafde staathuishoudkundige en de denkende koopman eene onschatbare geschiedenis van den Britschen handel van het jaar 1792 af. Wij bedoelen het bekende werk van Th. Tooke, A History of Prices, welks vierde deel met het jaar 1847 sloot. Sedert het voorjaar van 1856 had de bekende uitgever Longman een vervolg van deze geschiedenis voor de laatste 9 jaren aangekondigd, hetwelk echter eerst in de vorige maand (Mei) werkelijk is verschenen (A History of Prices during the Nine Years 1848—1856, bij Thomas Tooke and William Newmarch, vol V (pp 666,) VI (pp 981), London, Longman, 1857). Onder den overvloed van belangrijke verschijnselen op het gebied der materiele ontwikkeling in de laatste negen jaren neemt vooral de ontdekking van den rijkdom aan goud in Californie en Australie de voornaamste plaats in, zoodat het onzen lezers, welke dit werk niet kunnen of welligt eerst later zullen raadplegen, zeker welgevallig zal zijn, het gevoelen van den grooten Britschen geleerde over het hoofd dezes gestelde vraagstuk te leeren kennen. Te meer is dit belangrijk als men overweegt, dat de heerschende denkbeelden over de mogelijke gevolgen zoo zeer uit elkander geloopen hebben. Naauwelijks waren de eerste ontdekkingen in Californie geschied, en vermoedde men nog geenzins den toekomstigen omvang van de mogelijke goud-aanwinst of dadelijk verspreidde zich de vrees voor eene vermindering van waarde bij de edele metalen, of wat op hetzelfde neerkomt, eene verhooging in prijs van alle waren. Nadat de eerste schrik verdwenen was, begon men dit alleen voor het goud te vreezen en voorspelde eene vermindering van waarde des gouds in betrekking tot het zilver. Een kind van dezen schrik was het buiten koers stellen van het goud in Nederland in 1849. Vervolgens kwam het jaar 1852 met zijn opmerkelijk disconto, dat een tijd land onder 2 pCt. stond. Toen droomden de menschen van een gelukkigen tijd, wanneer men voor leening geene of geene noemenswaardige renten zoude betalen. Vijf jaren later stond het disconto der Engelsche bank (ongehoord voor een tijd van vrede) op 7 pCt. Na het lage disconto volgden de stakingen van werk, welke in het vereenigd koningrijk het dagloon zoo aanmerkelijk en zoo snel verhoogd hebben. Dit verschijnsel stond zeker niet buiten verband met de goudproductie, maar geheel verkeerd was het, uit de verhooging der dagloonen eene vermindering van de waarde der in omloop zijnde edele metalen als gevolg te willen trekken.

Wat nu de hoeveelheid der productie van edele metalen betreft, neemt onze schrijver aan, dat in het jaar 1803 in Europa en Amerika, d. i. in den kring onzer beschaving, 354 millioen £ in goud en 638 millioen £ in zilver in omloop waren, dat na aftrek der verliezen door afslijting, der verschepingen naar Azie en van de uitwerking der verschillende vernielende oorzaken, deze schat in 1848 tot 560 millioen £ in goud en 880 millioen £ in zilver, dus het goud met 58, het silver met 25 pCt. vermeerderd is. Nu weten wij zeer naauwkeurig, dat binnen dit tijdperk geene waarde vermindering der edele metalen, ook geene verstoring in de betrekkelijke waarde tusschen de beide metalen waargenomen werd, welke, als het gevolg eener overmatige productie van het eene of andere metaal, hebben zoude kunnen aangewezen worden. De vermeerdering van den metaalschat in de eerste helft van onze eeuw verdeelde zich over eene zoo groote tijdsruimte, dat de handel en de door den handel ook in beweging gebragte massa's ruimschoots gelegenheid hadden, om in evenwigt met den vergrootten omloop toe te nemen. De schrijver heeft dus nu het vraagstuk te onderzoeken of de tijdruimte van 9 jaren en de gebeurtenissen gedurende dit tijdsverloop groot en aanzienlijk genoeg waren, om den nieuwen aanwas van edele metalen geheel te verslinden. De goudproductie bedroeg in

	Californie.	*Victoria.*	*N. Z. Wallis.*	*Rusland.*	*Te zamen.*
	Millioen £	Millioen £	Millioen £	Millioen £	Millioen £
1849.	. 1.77	—	—	3.65	5.42
1850. .	. 5.50	—	—	3.39	8.89
1851. .	. 9.07	0.48	0.51	3.46	13.52
1852. .	. 12.87	6.74	3.96	3.46	27.03
1853. .	. 13.76	9.53	1.95	2.84	28.08
1854. .	. 15.51	9.08	0.85	2.84	28.28
1855. .	. 14.74	12.43	0.23	2.84	30.24
1856. .	. 15.40 (?)	13.90	0.11	2.84	32.25
	—	—	—	—	—
Totaal . .	88.62	52.16	7.61	25.32	173.71

Aangaande de zilverproductie moeten wij ons nog altijd behelpen met de begrootingen van Michel Chevallier (1848) en Leon Faucher (1852). De aanwinst moge in de laatste jaren aanzienlijker zijn geworden, maar is evenwel gebleven tusschen de 8 a 10 millioen £. Deze toeneming is juist voldoende, om daarmede de verschepingen naar Azie in het 9jarig tijdperk en de uitwerking der verstorende oorzaken op den voorhanden zijnde schat van zilver aan te vullen, zoodat deze op zijne oude hoogte van 800 millioen is blijven staan. Bij de in 1848 voorhandene 1360 millioen £ in goud en zilver zijn dus in eene ronde som 170 millioen £ goud bijgekomen; in geldswaarde uitgedrukt, is derhalve de voorraad in edele metalen slechts met een achtste vermeerderd, de voorraad van goud met 31 pCt.

Had nu deze productie door vermeerdering van aanbod eene waardevermindering der edele metalen ten gevolge gehad, dan moesten de prijzen der voornaamste handelsartikelen gestegen zijn. Maar zulk een verschijnsel kan men buitengewoon moeijelijk ontdekken. Vooral is het verkeerd, de graanprijzen te willen afvragen of de metalen beneden hun vroeger niveau van waarde gezonken zijn, omdat een goede of slechte oogst, maar nog meer eene reeks van goede of slechte oogsten, deze prijzen binnen korten tijd nog meer kan aandoen dan eene plotselinge verdubbeling van de metaalschatten. Uit de lijsten van 55 der grootste artikelen van de Londensche markt, met uitsluiting der veldvruchten, blijkt, dat binnen dien tijd vele afwisselingen hebben plaats gevonden maar dat de meeste dezer artikelen zeer aanzienlijke prijsverhoogingen hebben ondervonden. Hier is het nu van het uiterste gewigt, de oorzaken van elk verschijnsel te kennen. Eene prijsverhooging kan altijd slechts uit drie oorzaken ontstaan: uit vermeerderde navraag, ten gevolge van minder aanbod, wegens waarde-vermindering der metalen. Men zal nu wel toestemmen, dat men niemand meer vertrouwen kan schenken, om dat uiterst moeijelijk vraagstuk te beslissen, dan aan den schrijver van de geschiedenis der prijzen. Al de koloniale producten zijn op dit oogenblik nier hooger dan in 1851, wanneer men slechts in aanmerking neemt de welbekende en verschillende oorzaken, die door het stijgen in den prijs van suiker (misgewas), van ruwe zijde (wormziekte) en van thee (Chinesche opstand) zich hebben voorgedaan. Het vleesch is sedert 1850 bestendig in prijs gestegen tot Februarij 1857, toen het bijna meer dan 40 a 50 pCt. hooger dan in 1850 stond. Maar Tooke toont ons door statistische vergelijkingen aan, dat de prijs van het vleesch volmaakt parallel stijgt met de prijzen van het groene voedsel van het vee, dat het vleesch voor 10 of 15 jaren juist even veel kostte als nu, zoo de prijzen voor het hooi toen de tegenwoordige hoogte bereikt hadden; dat in het laatste 10jarig tijdperk, toen nog geen Californisch of Australisch goud in omloop was, de vleeschprijzen dezelfde hoogte als thans bielden, wanneer ten gevolge van ongunstig zomerweder het hooi in prijs gestegen was. Waarom de prijzen van vlas en hennep gestegen zijn, behoeft nauwelijks nader aangeduid te worden, omdat toch elk weet, hoeveel Rusland tot verzorging van de Europesche markten met zijne ruwe stoffen had bijgedragen. Wol en katoen, olie en vooral de metalen zijn bestendig in prijs gestegen. De productie van deze ruwe stoffen was niet verminderd, maar de navraag of het gebruik was ontzaggelijk toegenomen. Katoenen waren, garen- zoowel als la kenstoffen daalden daarentegen gedurig, ofschoon het er beidsloon hooger werd: een bewijs, dat middelerwijl de wijze van bewerking verbeterd was. De prijzen van bouwmateriaal stegen, maar dit had slechts ten gevolge van de uitvoering van groote speculatien tot op het jaar 1853 plaats, terwijl zij sedert tot op dezen dag weder tot het oude niveau teruggekeerd zijn. De schrijver komt derhalve tot de gewigtige gevolgtrekking: dat al de dobberingen der prijzen binnen de negen jaren door handelsoorzaken zijn te verklaren en dat geen van deze verschijnselen eene waardevermindering der metalen aanduidt. Wat eindelijk de waardebetrekking tusschen de beide edele metalen betreft, deze hangt voornamelijk slechts af van den aard des Asiatischen handels. Daar wij in plaats, van 46 millioen zoo als in 1849 thans 131 millioen pond thee, in plaats van 17,000 thans 55,000 balen Chinesche zijde noodig hebben, moest de uitvoer van zilver naar Azie ook in den tijd van 9 jaren van 2 millioen op 14 millioen £ (in 1857) stijgen, omdat ons andere producten dan zilver ter ruiling voor de Chinesche markt ontbreken. Europa is buitendien genoodzaakt, niet alleen zijne eigene behoefte aan Chinesche producten, maar ook nog de Chinesche invoeren naar Amerika te betalen, omdat, gelijk men weet, de Amerikaansch-Chinesche handel als in een driehoek gedreven wordt, dat is, dat de Amerikaansche invoerders de Chinesche goederen met wissels op Londen betalen. Zoude men echter werkelijk verstoringen in de betrekking der waarde tusschen beide metalen ontdekken, dan zouden zij niet aan eene waardevermindering van het goud door vermeerderd aanbod, maar veel meer aan een stijgen van het zilver door meerdere navraagtoe te schrijven zijn. Deze onderscheiding is niet spitsvondig, maar heeft integendeel eene groote practische waarde. Met de oorzaak vervalt noodwendig de uitwerking. Verandert het karakter of veranderen de hoeveelheden van den Europeesch-Chinesche handel, dan zal er ook verandering komen in de prijzen van het zilver, terwijl, zoo de goudproductie den hoogen prijs van het zilver te weeg bragt, het zilver voortdurend zoude moeten stijgen, hetzij de Europeesch-Chinesche handel gemiddeld mogt af- of toenemen, hetzij de remises naar China uit metaal of andere waren bestonden. „Het resultaat onzer nasporingen, zegt Tooke, schijnt de meening ten volle te bevestigen, dat de dobberende stijgingvan omstreeks 2 a 3 pCt. in de betrekking der waarde tusschen goud en zilver, welke zich in verschillende tijden sedert 1849 ter gunste van het zilver vertoond hebben door omstandigheden zijn te verklaren, welke niet in verband staan met eene vermindering van waarde van het goud (deel VI, p. 199).

(Wordt Vervolg.)

SOERABAYA, den 10den September 1857.

PER TELEGRAAF is de tijding aangebragt dat de halfmaandelijksche mail te Batavia, op den 6den is aangekomen.

In Europa was weinig nieuws voorgevallen.

Het handelsberigt meldt ons dat *Suiker f* 2 à *f* 3. en *Koffij* en *Rijst* iets flaauwer waren.

In Britsch Indië heeft de opstand meerdere uitgebreidheid bekomen, ook in Bombay waren onlusten uitgebarsten.

Batavia. — Wij zijn verzocht het volgende extract uit het Journaal van het Ned. Barkschip *Vrije Handel*, Kapt. J. L. Steuder, op te nemen:

In den avond van den 27 Julij 1857, ongeveer kwart over elf ure, stootte het schip en, bij nader onderzoek, bleek, dat het op een koraalrif zat. Geene branding werd echter door ons bespeurd, alleen hier en daar witte vlekken in het water in de gedaante van zeekwallen. Wij brasten de raas tegen, om zoo mogelijk het schip er weder te doen afdrijven, doch vergeefs. Wij hadden voor tien voet water bij het schip en achter geen grond, zoodat wij dadelijk de booten uitzetten, den ballast over boord wierpen om het schip te ligten en tevens om met de boot een werpanker in het W. Z. W. uit te brengen, doch wij vonden op ongeveer ⅛ kabellengte van het rif, ten westen van het schip, geen grond meer. Wij geiden de zeilen op en haalden de lijzeils neêr. Na verloop van ongeveer een uur, zagen wij de branding van het rif, en hadden vallend water. Wij peilden de pompen doch vonden niet meer water dan gewoonlijk; het schip stootte zwaar door de branding, die meer en meer toenam met het vallen van het water. Echter rees het water hoe langer hoe hooger in het ruim; wij wierpen nog steeds ballast over boord en hielden de pompen gaande. Ongeveer vijf ure des morgens bevonden wij, dat het water met geweld voor in het schip stroomde. Geen kans meer ziende, om het schip te redden, zoo laadden wij eenige provisiën, water, scheepspapieren, instrumenten enz. in de booten, ten einde dezelve, alsmede de manschappen, indien het mogelijk was, te redden. Hiermede bezig zijnde zagen wij, omstreeks zeven ure, een schip in het N. t. O., heesschen de vlaggen op, deden noodschoten, en zonden dadelijk den tweeden stuurman met vier man in de giek naar genoemd schip, om hulp te verzoeken. Het bovengemelde schip, hetwelk later de *Tonia*, Kapt. Zeeman bleek te zijn, werkte naar ons op. Omstreeks elf ure verliet de équipage de *Vrije Handel* en ging over in de booten, doch de kapitein wilde volstrekt, vóór den avond, het schip niet verlaten, ofschoon het water reeds aan stuurboord op het dek stond, en zond ons met de booten weg naar meergenoemd schip, ten einde aldaar zoo mogelijk te worden bijgestaan. Wij kwamen aldaar ongeveer ten 1 u. 30 m. aan, losten de booten spoedig en gingen onmiddelijk met de middelboot weder van boord met 3 man van de équipage van de *Tonia* en 4 man met den eersten en tweeden stuurman van de *Vrije Handel*, om den kapitein af te halen. Dan alvorens twee scheepslengten ver geroeid te zijn, zagen wij, dat de *Vrije Handel* weer op zijde viel en een oogenblik daarna geheel verdween. Wij spanden alle krachten in, om de plaats van het schip te bereiken; kapt. Zeeman zond ook nog den opperstuurman met 4 man der équipage naar het schip af, doch alles was vruchteloos, want, toen wij op de plaats kwamen, alwaar naar onze gissing het schip moest gezonken zijn, zagen wij niets meer van hetzelve, noch ook eenig spoor van den kapitein. Geen kans meer ziende, om den kapitein of iets anders te redden, zoo keerden de booten weder terug naar boord van de *Tonia*, alwaar allen, zoomede al het geredde werden opgenomen.

Gedurende het roeijen naar de plaats, alwaar naar onze gissing het schip moest gezonken zijn. werden wij nu en dan overvallen door zware regenbuijen met dikke lucht en tamelijk harden wind, hetgeen ons noodzaakte, om zoo spoedig mogelijk naar boord van meergemelden bodem terug te keeren, te meer nog omdat de zee hoog begon te loopen, de klippen hier en daar op het rif weder boven water kwamen, de zee op het rif zelve stond te branden en de avond begon te vallen en het met den donker en de dikke lucht niet onmogelijk zoude zijn geweest, het voormelde schip uit het gezigt te verliezen.

Bovengemelde daadzaken mededeelende, kunnen wij niet genoeg de edele en menschlievende pogingen prijzen, welke kapitein Zeeman onvermoeid in het werk heeft gesteld, om ons schipbreukelingen te helpen, zoowel door het nader opwerken met zijn schip tot de plaats des ongeluks, als door hulp toe te zenden, zoowel van stuurlieden als équipage, en wij brengen dan ook hem hiervoor onzen innigsten en opregtsten dank toe, hopende dat de goede God hem voor dergelijke ongelukken moge bewaren, want wij zijn naast God onze behoudenis aan dien wakkeren zeeman verschuldigd.

— Ook nemen wij het volgende over uit het Scheep-Journaal van het schip *Souburg*, gevoerd door kapt H. B. L. Evers, zeilende in den Zuid-Atlantischen Oceaan, des morgens 20 Julij 36° 8" Z. Breedte. 32° 11" O. Lengte, met ongestadige dubbele gereefde marszeil-koelte en afwisselende buijige lucht.

Wij ontdekten een schip te loefwaarts van ons, dat op ons aanhield en door signalen te kennen gaf, dat er vrees bestond, dat zijne lading in brand was, waarop wij antwoordden, dat wij bereid waren in dit geval alle mogelijke hulp te verleenen. Wij draaiden dus bij om in elkanders

bijzijn te blijven, ten einde den kapt. in de gelegenheid te stellen, den volgenden dag, zoo het weder gunstig was, bij ons aan boord te komen, om te raadplegen en naar omstandigheden een besluit te nemen.

De gezagvoerder dit welligt niet goed begrepen hebbende, toonde ons de Engelsche vlag omgekeerd ten teeken van nood en halsde daarop om de W., hetgeen mede door ons gedaan werd. Verder bezig zijnde om met signalen ons oordeel en besluit mede te deelen, zagen wij reeds eene boot van boord afsteken met verscheidene manschappen. Deze bereikte, niettegenstaande eene hoog loopende zee, onzen bodem en kwamen de zich daarin bevindende manschappen bij ons over, van wie wij vernamen, dat het schip de *Candian Chief* genaamd was, kapitein John Davids, beladen met steenkolen en bestemd naar Ceijlon, en dat het zeer waarschijnlijk was, dat gedurende den nacht de brand zoude uitbarsten en de kapitein niet langer aan boord durfde te blijven. Hierop ging de boot met goed gevolg nog tweemaal heen en terug, zoodat bij het vallen van den avond de kapitein en de geheele équipage, bestaande uit 16 man, bij ons aan boord was. Op verzoek van den gezagvoerder bleven wij den nacht bijleggen, ten einde den afloop af te wachten en den volgenden dag de positie van het schip te onderzoeken en voorzagen inmiddels de geredden van het noodige.

Gedurende de A. W. van 22 Julij het weder stil geworden zijnde en dus met geene mogelijkheid het schip kunnende bereiken, werd besloten den stuurman met eenige manschappen naar hetzelve te zenden, ten einde zoo mogelijk de positie van het schip te onderzoeken. De sloep, bemand met den stuurman en 4 matrozen werd diensvolgens afgezonden, voorzien van de noodige levensmiddelen en eene lantaarn, om te kunnen toonen, wanneer zij aan boord waren. De avond vallende, bragten wij een lantaarn onder de boegspriet en een onder de barkszaling, als sein voor de bovengenoemde manschappen, om ons weder te vinden. Ten 8 ure vermeenden wij de lantaarn te zien, doch zagen wij ons hierin bedrogen, wordende dit licht veroorzaakt door den brand die meer en meer uitbarstte, zoodat spoedig het geheele schip in volle vlam stond en zich als eene vuurkolom aan ons oog voordeed. Op een kleinen afstand achter het schip zagen wij de lantaarn der boot en keerde deze ten 8 u. 30 m. weder aan boord terug met het berigt, dat het dek reeds wit en heet was en spoedig dreigde in brand te geraken, zoo als ook weldra gebeurde. Gedurende den geheelen nacht zagen wij het schip branden tot in de A. W. van 23 Julij, als wanneer wij ten 12 u. 30 m. ontwaarden, dat de rook in de kim zich afscheidde en de kim klaar werd, waaruit wij moesten opmaken, dat het wrak gezonken was. De rook was geheel verdwenen en verder viel niets meer te ontdekken." (*Java Bode.*)

MANILLA (PHILIPPIJNSCHE EILANDEN). — In ons nummer van 5 Julij 1856 deelden wij onder anderen eenige bijzonderheden mede betreffende het verongelukken in de Solozee van het Nederlandsch koopvaardijschip *Johanna Maria*, gezagvoerder J. de Jong, en het wedervaren van de schipbreukelingen die, op Point Maria (eiland Mindanao) aangeland zijnde, aldaar door zeeroovers van alles beroofd en als slaven naar het binnenland gevoerd werden, doch zich later hebben vrijgekocht.

Van het Spaansch gouvernement te Manilla is onlangs mededeeling ontvangen, dat de inboorlingen van het eiland Mindanao voor hunne slechte bejegening der bovenbedoelde Hollandsche schipbreukelingen de verdiende straf hebben ondergaan.

De radja moeda Alip, van Siokou, de voornaamste aanlegger van den aanslag op de Hollanders, en de Datoe Siogan, zijn medepligtige, zijn door eene Spaansche krijgsmagt krijgsgevangen gemaakt en met 62 inwoners van die plaats naar Zamboanga overgebragt, alwaar door de regtbank de welverdiende straf aan hen is opgelegd. De sloep van de schipbreukelingen is op de roovers hernomen.

De baai van Santa Maria, eene ververschings- en schuilplaats voor de zeeroovers, van waar zij vereenigd op hunne strooptogten uitgaan en waar de geroofde menschen gewoonlijk worden gebragt en de buit wordt verdeeld, is den 10den April jl. door de Spaansche expeditie in bezit genomen.

In het oostelijk gedeelte van die baai wordt een fort gebouwd, dat, op eene voldoende wijze bemand, met de medewerking der in die wateren gestationeerde zeemagt, het verblijf der zeeroovers in die streken zal bemoeijelijken, en de baai een veilig toevlugtsoord voor de zeevaart zal maken. (*Jav. Cour.*)

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

Bevallen:

M. L. O. de Lange, de Wit, Z. Haarlem 2 Julij. — S. C. Fiquelmont, Offerman, D. Ngawie 20 Augustus.— P. J. Eilbracht, Tiedeman, D. Goenong Kendoor 23 Augustus. — B. E. E. Ockerse, de Fisicat, D. Djocjocarta 7 Augustus. — J. L. F. Junghuhn, Koch, Z. Lembang 24 Augustus. — A. Deeleman, Tromp, D. Batavia 30 Augustus. — A. W. G. Walcheren, van der Jagt, Z. Batavia 30 Augustus. — L. M. M. C. Einthoven, de Vogel, D. Samarang 1 September. — A. M. S. Spiekerman van Weezelenburg, Havinga, D. Djocjocarta 28 Augustus. — H. C. W. Struben, van Meeteren Brouwer, Z. Samarang 29 Augustus. — M. J. E. de Voogt, Molenbroek, Z. Toeban (Sadang) 30 Augustus.

Gehuwd:

D. F. A. Baudoin met J. E. C. de Harrignij Brouwer, Batavia 27 Augustus. — J. A. Johan en S. Gregorij, Batavia 2 September.

Overleden:

Mr. J. Hooijman, 74 j. Amsterdam 29 Junij. — P. F. C. Hansen, 3 j. Madioen 18 Augustus. — J. C. M. van Meeverden, 1 j. Batavia 18 Augustus. — B. E. E. Ockerse, de Fisicat, Djocjocarta 21 Augustus. — J. F. Helfrich, 8 m. Willem I 28 Augustus.

VERTREKKENDE PERSONEN.

C. A. Bensen.— E. Geluk en familie.— H. M. Leroux.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Van
Sept.	6	Nederl. Ind.	Banka.	G. Schuit.	Samarang.
„	—	„ „	El Machlaar.	S. Osman b. Moh. Almaskatie.	Sambas.
„	7	Nederlandsche	Menado.	A. Couteron.	Rembang.
„	—	„	Drie Gezusters.	G. C. Visscher.	Batavia.
„	—	Nederl. Ind.	Al Rachmanie.	Hadjie Moh. Sedik.	Banjermassing.
„	8	„ „	Krabbe.	Mardam.	Bezoekie,
„	—	Nederlandsche	Sophia Koning. der Nederlanden.	L. Klein.	Batavia.
„	—	„	Wilhelmina Clara.	D. Gaaf.	„
„	9	Balische	Fatahool Ragman.	Sech Ibrahim.	Grissee.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Naar.
Sept.	5	Nederl. Ind.	Little Tot.	Katjoong.	Bezoekie.
„	6	„ „	El Masshoor.	S. Awab b. Oemar Bahanan.	Sengk. v. Sumanap.
„	—	„ „	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia.
„	7	„ „	Bella.	Ngaidin.	Pasoeroean.
„	9	Nederlandsche	Wilhelmina.	J. F. Ihnen.	Manilla.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Engelsche	Swarthmore.	T. Lidbetter.	China.	Fraser Eaton & Co.
„	Colgrain.	D. Scott.	„	„ „ „ „
„	Heroes of Alma.	J. Silk.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Diligentia.	D. van Bentveld.	Onbepaald.	„ „ „ „
„	Koning Willem II.	J. van Eyk Menkman.	„	„ „ „ „
„	Sophia Koning. d. Nederlanden.	L. Klein.	Nederland.	„ „ „ „
Engelsche	Janet Willes.	R. Wood.	Manilla.	Major Matzen & Co.
„	Emma.	Felz.	Onbepaald.	Adam & Co.
Nederl. Ind.	Hamadanij.	Mackenzie.	„	„ „ „
Nederlandsche	Tweelingzusters.	W. P. Carst.	Nederland.	Ruyl Cramer & Co.
„	Bantam.	B. G. van den Bolck.	„	„ „ „ „
„	Neerlandsch Indie.	Wagner.	Amsterdam.	Schimmelpenninck & Co.
„	Jacoba Helena.	Wilhelmi.	Nederland.	„ „ „
„	Wilhelmina Clara.	de Graaff qq.	„	„ „ „

Aangekomen Passagiers.

Met de Nederl. Ind. bark *Al Rachmanie*, twee europ. militairen en een banneling. — Met het Nederl. schip *Sophia Koningin der Nederlanden*, Mevr. J. van Town met 5 kinderen. — Met het Nederl. schip *Wilhelmina Clara*, de heer W. Coste en familie.

Vertrokken Passagiers.

Met de Nederl. Ind. stoomschip *Palembang*, de heeren J. Dupré Louce, J. A. van Hoven en H. E. Mackenzie.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia; de schoenerbrik Saparoea; Gouv. stoom-advies-vaartuigen Tjipanas en Bennet; Gouv. stoom-sleper Kapitein van Os; de schepen Neerlands Indie, Jacoba Helena, Swarthmore, Cotgrain, Janet Willis, Heroes of Alma, Diligentia en Wilhelmina Clara; de barken Fatal Maän, Hamadanij, Saijan Maskoor, Djoemoeroet, Tweelingzusters, Charlotta, Fathool Barie, Segaf, Koning Willem II, Emma, Djeilanie, Hoksing, Banka, El Machlaar, Menado, Drie Gezusters en Al. Rachmanie; de brikken Bantam en Jeannette Maria; de schooners Virgo, Egmond, So-Ookdin, Hing Thaij en Kiem Ingsoen; de kotters Tedok en Krabbe.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

31 Aug. De Nederl. Ind. schoener *Carolina*, gezagv Pa Noor, van Bezoekie; de Nederl. bark *Jacoba*, gezagv. M. F. Schaap, van Batavia.

1 Sept. De Nederl. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam van Soerabaya.

VERTROKKEN.

2 Sept. De Ned. Ind. kotter *Krabbe*, gezagv. Mardam naar Bezoekie; de Ned. Ind. kotter *Paulina*, gezagv. Latip, naar Pamakassan.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

1 Sept. De Ned. Ind. schoener *Almashoor*, gezagv. Pa Sleman, naar Muntok, Riouw, Singapoor, Cheribon en Soerabaya.

5 Sept. De Ned. Ind. schoener *Sophia*, gezagv. Siendoe Djaija, naar Soerabaya.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

De schoeners Mifrejool Moelook en Mansoer, de bark Atiat Toolbarie en de brik Salim.

Aan- en Uitvoer te Soerabaya van den 7den tot en met den 9den September 1857.

AANVOER.

Van Riouw per de Ned. Ind. bark *Hoksing*, gezagv. Ho Boenting, agent Gezagvoerder.

228 zakken gambier, 10 picols vruchten, 12 picols djepoon papier, 57 collies koopmanschappen, Gezagvoerder; 12 kisten en balen onbekend, 5 vaten visch kuiten, 100 zakken coriander zaad, diverse Arabieren.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Banka*, gezagv. G. Schuit, agent Said Japar.

18 vaatjes boter, Gebr. Kocken; 3 kisten lijnwaden, Ruyl Cramer & Co; 17 kisten schilderijen, 1 kist lijnwaden, Van Eck & Co.

Van Batavia per het Nederl. schip *Menado*, gezagv. Couteron, agent W. Cores de Vries.

43 kisten manufacturen, Fraser Eaton & Co; 6 kisten zilverwerk, lampen en schilderijen, Asschenbergh & Co; 140 kisten wijn, 5 vaten en 10 oxh. bier, 18 kisten manufacturen, McMillan Marten & Co; 44 vaatjes en $\frac{1}{4}$ pijp cognac, Mathieu & Co; 50 vaten meel, 23 kisten glaswaren, 6 kisten verl. leder, 6 kisten lijnwaden, Adam & Co; 3 kisten bitter, 1 kist ijzerwerk, 4 stuks rondhout, 6 kisten koper, W. Cores de Vries; 10 vaatjes boter, Holger van den Dungen; 100 ledige leggers, 100 picols ijzer, 125 vaten meel, 50/1 ledige leggers, 85 kisten cognac, 74 kisten wijn, 21 vaatjes koopmanschappen, 1 kist kleeding-stukken, P. Kervel & Co; 1 kist inh., 1 casette, Greiner; 1 kist inh., 1 pendule, Quartero.

Van Batavia per het Nederl. schip *Drie Gezusters*, gezagv. G. C. Visscher, agenten McMillan Marten & Co.

5 kisten bier, Schimmelpenninck & Co; 6 kisten manufacturen, 3 kistjes bitter, Davids; 26 kisten kramerijen, Mathieu & Co; 25 kisten bier, Gezagvoerder; 50,000 stuks goenie-zakken, 80 balen koffij-zakken, 2 vaatjes halve gulden stukken, N. H. M.

Van Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Alrachmanie*, gezagv. Hadjie Mohamat Sidik, agent Gezagvoerder.

1649 bossen bindrotting, 19,000 stuks kadjangmatten, Djamalodien.

Van Sambas per de Ned. Ind. bark *Elmachlaar*, gezagv. Sech Osman bin Mohamat Almaskatie, agent Gezagvoerder.

40,000 stuks pinangnoten, Gezagvoerder.

Van Batavia per het Ned. schip *Wilhelmina en Clara*, gezagv. D. Gaaf, agenten Schimmelpenninck & Co.

50,000 stuks holl. goenie-zakken, 15 picols garen, N. H. M.

Van Grissee per de Ned. Ind. bark *Fathool Rachman*, gezagv. Sech Ibrahim, agent Gezagvoerder.

3000 stuks inls. stroolappen, Gezagvoerder en eenige goederen, bestemd voor Balie.

UITVOER.

Naar Manilla per het Ned. schip *Wilhelmina*, gezagv. J. F. Ihnen.

$101\frac{25}{100}$ picols rotting, 10500 picols rijst, 500 stuks kadjang matten, McMillan Marten & Co.

Naar Sumanap per de Ned. Ind. bark *Elmashoor*, gez. Sech Awab Bahannan.

28 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, Sech Salim Bahabadjie.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol Nominaal.
KOFFIJ per picol *f* $36\frac{1}{2}$.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 130 à *f* 140.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 155 à *f* 170.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 300 à *f* 500.—
ARAK per legger. *f* 110.—
OLIE (KLAPPER) per picol *f* 35.—
OLIE (KATJANG) „ „ *f* 18.—
KADJANG MATTEN *f* 8 à *f* 9. —
ROTTING *f* 8 à *f* 9.—
WISSELKOERS 106 %

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag den 13den September, des morgens ten half 9 ure.

Ds. SCHIFF.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag den 13den September, des morgens ten half 9 ure.